C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\F\FLOS František_Flos František - Pralesy.pdb

**PDB Name:** zdroj
**Creator ID:** REAd
**PDB Type:** TEXt
**Version:** 0
**Unique ID Seed:** 0
**Creation Date:** 16.8.1973
**Modification Date:** 16.8.1973
**Last Backup Date:** 1.1.1970
**Modification Number:** 0

TAJE AFRICKÝCH PRALESŮ
PŘEDEHRA VELKÉHO DOBRODRUŽSTVÍ
Předehra velkého dobrodružství

Zpráva o vjezdu velkého holandského parníku do lourencomarqueského přístavu vylákala davy obyvatel na kamenné hráze.

Příjezd velkých lodí z Evropy do Afriky přináší pobřežnímu obyvatelstvu vždycky vzrušení, avšak na přelomu minulého a tohoto století bývaly evropské lodí v jižní Africe vítány s jásotem a s velkými nadějemi. Celý svět čítal denně zprávy o hrdinských Búrech, kteří bránili svou zemi proti hrabivým Angličanům, toužícím po zlatě a diamantech.

Kraj kolem města Kimberley a pohoří Witwatersrand byly pro Angličany nejlákavější kořistí. Avšak Búrové si chtěli své poklady ponechat pro sebe. A tak byla v jižní Africe rozpoutána válka. Statečným Búrům se sbíhali na pomoc dobrovolníci ze všech končin světa.

Z parníku Hock van Holland se na kamenné nábřeží vyvalily proudy mladých lidí, příští bojovníci, kteří doma odhodili nástroje, opustili selské chalupy, dílny, kanceláře i školy a vydali se za dobrodružstvím. Domácí obyvatelstvo je vítalo výkřiky, máváním a voláním slávy.

O vojenský stejnokroj nových vojáků se nikdo nestaral. Búrům stačilo, měl-li dobrovolník vysoké boty, kalhoty a kabát z pevné látky a byl-li zdráv; dobrou pušku, kožený pás plný nábojů a široký klobouk s kokardou mu přidali sami.

Dobrovolníci se stavěli do řad, a když vytvořili tři kolony, vydali se hned k severozápadu. Museli projít sedmdesát kilometrů portugalským územím, než dorazili ke Krokodýlí řece.

V čele druhé kolony se ozýval český hovor. Již během plavby se na lodi seznámili tři krajané: Karel Stránský, Antonín Drábek a Josef Svoboda. Karel Stránský byl z Polabí. Vychodil nižší průmyslovou školu a uchytil se jako strojník v cukrovar, ovšem bez naděje, že se tam dlouho udrží; Antonínu Drábkovi, selskému synku od Mladé Boleslavi, vyhořela na podzim chalupa; Josefu Svobodovi se znechutila řezničina. A proto se všichni tři velmi ochotně vzdali dosavadního povolání a šli hledat štěstí do zámoří. Nikdo z nich se však nepřiznal, že jej hnala do světa i touha po dobrodružství. Nebyli z rodu tuláků, ale spíš příliš zvědaví, chtiví a podnikaví mladí lidé. Věřili, že jen v daleké cizině na ně čeká život plný vzruchu, neobyčejných událostí a velkých úspěchů.

Po mnohých útrapách, hladu, žízni a úžasné únavě dospěli k cíli.

Byli zařazeni do armády búrského vůdce Cronjeho, vybojovali s ním několik vítězných bitev, avšak při útoku na výšinu u Spionkopu byl Karel Stránský raněn do nohy. Antonín Dvořák padl, zasažen kulí do čela, a Josef Svoboda zmizel v davu, který se vrhl na Angličany s nasazenými bodáky.

Se ztrátou krve ztratil Karel Stránský i vědomí a probudil se ze mdlob teprve na obvazišti. Tam se dověděl, že Cronje ustoupil na jih k řece Modderu, kde byl poražen anglickým generálem Robertsem, který nyní pospíchá do Kimberley, aby město osvobodil. Všichni ranění v kimberleyské nemocnici se ulekli. Věděli, že búrská posádka ve městě je slabá a že se Angličanům neubrání. Jejich obavy se brzy splnily.

Válečná vichřice se přehnala do Kapska. 30. Května roku 1902 se Búrové smířili se zlým osudem a uznali anglického krále za svého pána.

Karel Stránský se po třech měsících uzdravil. Zůstal sice ve svém srdci věrným a oddaným přítelem Búrů, ale musel se teď starat o to, aby nezemřel hlady.

Mnozí dobrovolníci se vrátili do svých domovů a někteří vstoupili do služeb Búrů a pomáhali jim v polním hospodářství anebo hlídali jejich stáda. Lidé dobrodružných povah se vypravili do Witwatersrandu, aby hledali a rýžovali zlato pro nově utvořené společnosti. Karel Stránský šel s nimi. Nenašel tam však štěstí, nýbrž jen těžkou práci, a proto se po čase vrátil do Kimberley. O příteli Antonínu Drábkovi věděl, že odpočívá ve společné šachtě pod výšinami Spionkopu, ale o Svobodovi již nikdy nezaslechl ani slova a tak uvázl sám v daleké cizině.

Karel Stránský velmi brzo pochopil, že se musí naučit angličtině, pokud chce získat lepší zaměstnání. Chtěl si vynutit přízeň macechy ciziny trpělivostí, prací a vytrvalostí. Tři roky těžce zápasil jako veřejný posluha, jako umývač nádobí v hotelu, jako čistič obuvi, kamelot a také jako číšník, ale nic si neušetřil. Žaludek dvacetiletého muže dobře tráví; a bílý muž nesmí chodit v městě bos a v hadrech, chce-li získat důvěru zaměstnavatelů. A tak po třech letech marného snažení o trvalé zaměstnání s Karel Stránský vydal do diamantových polí. U anglicko-holandské Společnosti Kimberley-Amsterodam požádal o práci a stal se hledačem nevzhledných kamínků a střípků, z nichž teprve brusiči vyráběli drahé a třpytné brilianty. Jednou se stalo, že v ležení vypověděl službu hloubící stroj. Stránský se protlačil

hloučkem zevlujících dělníků a uchopiv páku snažil se ji stlačit.

"Co si to dovolujete, člověče?" vykřikl dozorce a hrubě Karla odstrčil.

"Chci vám pomoci, jsem strojník," odpověděl Stránský klidně a směle hleděl dozorci do očí.

"No, jestli tomu rozumíte, tak to spusťte," řekl dozorce mírněji a poodstoupil, aby zahnal lelkující dělníky.

"Nejdřív musím zjistit, proč stroj nepracuje," odpověděl Karel a již zkoušel záklopky a převody a prohlížel ložiska. Po důkladné prohlídce pravil, otíraje si ruce: "Ještě štěstí, že stroj stojí. Za čtvrt hodiny by bylo po ložiskách a mohli byste ho hodit do starého železa. Kde je váš strojník?"

"Před dvěma hodinami jsem ho vyhodil jako nenapravitelného pijana. Proč se ptáte?" odpověděl dozorce hněvivě.

"Protože se vám odměnil," řekl Karel, "písek v ložisku a klíny v šoupátkách se neobjevují náhodně."

Hrubý dozorce zaklel, ale hned nato se otázal:

"Dovedl byste stroj spravit?"

"Jistěže, ale musel bych některé části rozebrat," odpověděl Stránský.

"Tak se hne dejte do práce!" rozkazoval dozorce, "a snažte se, aby stroj zas brzo běžel. Promarnili jsme už spoustu času."

"Dnes to nebude," odpověděl Karel s úsměvem, "snad zítra."

"Jděte ke všem čertům!" hněval se dozorce.

"Děkuji za vyzvání," řekl Stránský zdvořile a odstoupil od stroje.

"No, no! Snad jsem vás neurazil?" slevoval dozorce ve svém hněvu. "Odpoledne se přijdu podívat na vaše zázraky."

Karel Stránský si v pozdějších letech často vzpomněl na tuto rozmluvu, neboť právě tenkrát obrátila k němu cizina laskavější tvář. Celý rok potom obsluhoval stroj, ale jen pomalu a nerad si zvykal na život v táboře mezi černochy, míšenci i bílými dobrodruhy, jež sem náhoda svála ze všech končin světa, aby vybírali z hlíny kamínky, vypírali je, třídili a vážili. Ačkoli přísný kázeňská řád zakazoval hádky a rvačky, přesto museli dozorci neustále ulévat ohníčky svárů a často trestat provinilce. Největší tresty stíhaly zloděje. Společnosti totiž záleželo především na tom, aby ani jediný kamínek nebyl odnesen z ležení a nebyl prodán pod rukou.

Černoši přebývali v nízkých barácích a z tábora nevycházeli. Zato běloši a míšenci občas odběhli do města, aby tam prohýřili těžce získanou mzdu.

Správní rada Společnosti Kimberley-Amsterodam sídlila v paláci ve městě a do tábora vysílala týdně jen pokladníka. Stránský si na život v táboře těžce zvykal. Často ho přepadal stesk po příjemnějším prostředí. Dozorce sice brzy změnil své chování k mladému strojníku, vyhledával ho a chtěl s ním spřátelit, ale byl to člověk hrubý a nevzdělaný, starající se jen o své zaměstnání, zábavu a zisk.

Tak míjel den za dnem, až neočekávaná návštěva správní rady v táboře přinesla změnu do života Karla Stránského. Předseda správní rady, anglický inženýr věnoval zvláštní pozornost strojům, a tak poznal, že Stránský není obyčejný řemeslník, nýbrž teoreticky vzdělaný odborník. Ačkoli byl inženýr Smolett starší pán, přece se zajímal o mladé a snaživé lidi. Karel se mu zalíbil zevnějškem i odbornými vědomostmi, a proto se rozhodl prozkoumat i jeho povahu.

Vešel i do Karlova bytu a podivil se, jak si mladý strojník dovedl pěkně upravit chudou domácnost. Stolek, židle a skříň z mořeného dřeva a polní železné lůžko se složenými přikrývkami tvořily veškerý nábytek, ale bílé zdi a čistá prkenná podlaha vítaly hosta přívětivě a zvaly k pobytu. Inženýra mile překvapily květina a knihy.

Knihy byly v táboře úkazem vskutku překvapujícím. Byly ovšem jen tři a dost odřené. A když inženýr Smolett po nich zvědavě sáhl, byl zklamán, neboť nebyly anglické! Na inženýrův tázavý pohled Stránský odpověděl:

"Jsou to české knihy, pane předsedo, jediná upomínka na mou vlast, kterou jsem tak lehkomyslně opustil."

Na počátku tohoto století většina Angličanů mnoho nevěděla o Čechách, avšak inženýr Smolett aspoň věděl, že Karlovy Vary, v nichž se kdysi léčil, leží v Čechách.

"Mluvíte velmi dobře anglicky," pravil, "netušil jsem, že jste Slovan," a dodával: "Pochybuji, že jste zde spokojený, neboť člověk, který má rád knihy a květiny, miluje i společnost vzdělaných lidí. Kdybyste si přál vrátit se do města, našel bych pro vás zaměstnání v našich kancelářích."

Karel inženýrovu nabídku radostně přijal. Na důkaz úmluvy si stiskli pravice.

A tak již příští měsíc se stěhoval do Kimberley, aby v paláci Společnosti pracoval jako úředník. Předseda, inženýr Smolett, se mu postaral o zajímavou práci a dobrý plat.

V novém prostředí Karel Stránský okřál jako zalitá květina. Nyní si mohl dopřát pohodlného bytu, pěkného prádla a šatů, knih a různých zábav. Seznámil se s ostatními úředníky a býval zván do společnosti. Mladý, sotva čtyřiadvacetiletý muž pěkného zevnějšku a vzorného chování byl všude vítán. Nikdo nepochyboval o jeho šťastné budoucnosti, neboť předseda správní rady Společnosti R. Smolett se netajil, že mladému muži přeje. Úmyslně nechal Karla projít všemi odděleními a tak se snaživý mladík všestranně zapracoval.

Po desetileté službě se Karel Stránský stal ředitelem jednoho oddělení, získal právo poradního hlasu ve správní radě Společnosti a byl ? pánem.

Společnost Kimberley-Amsterodam měla své brusírny v Amsterodamu, středisku obchodů s diamanty. Doprava nebroušených kamenů z Jižní Afriky vyžadovala zvláštní péči a opatrnost. Vzácné zboží muselo být dovezeno do přístavu a tam svěřeno lodi a v Holandsku opět přeneseno do kanceláří Společnosti. Co tu bylo příležitostí pro nepoctivé lidi a co peněz musela společnost platit za pojistky!

"Zakoupí-li Společnost letadlo nejspolehlivějšího typu," pravil jednou ředitel Karel Stránský na kterési poradě, "může se zboží dopravovat rychle, bezpečně a laciněji."

A tak po třech měsících přistálo na letišti v Kimberley krásné letadlo a anglický pilot s mechanikem oznámili

předsedovi správní rady, že nastupují do služby.

Prvního letu přes Afriku, ne příliš odchylného od směru poledníku, se zúčastnili předseda správní rady Společnosti a navrhovatel koupě ? Karel Stránský!

Již po prvním letu shledal Karel Stránský, že je z těch, kdož se zrodili pro létání. Naučil se létat a prostudoval všechny obory, jež s aviatikou souvisejí. Byl vždycky šťasten, když vzlétl do nesmírného vzdušného oceánu. Nezanedbával své povinnosti jako ředitel Společnosti, ale stal se letcem amatérem. Dva roky nato sám pilotoval letadlo do Amsterodamu.

Anglicko-holandská Společnost Kimberley-Amsterodam oceňovala výhody při dopravě nebroušených kamenů vzduchem, a proto kupovala stále modernější stroje. Starších strojů se pak užívalo ke kratším letům. Společnost už zaměstnávala několik pilotů, avšak ředitel Karel Stránský byl uznáván jako mistr.

Když Společnost Kimberley-Amsterodam zakoupila v roce 1930 nenovější letadlo amerického typu, odhodlal se již skoro padesátiletý Karel Stránský k letu z Kimberley do Káhiry bez přestávky. Bude řídit stroj sám; vždyť poveze veliké poklady: drahé kameny a syna! Letadlo nezatíží, neboť kromě Alana poletí s ním už jenom mechanik. Alan právě dokončil středoškolská studia a podle otcova i vlastního přání bude studovat na evropských vysokých školách. Otec a syn se neradi loučí na delší dobu, avšak Alanovu budoucnost může zajistit jen důkladné a všestranné vzdělání...

KAPITOLA I

Alan se připravuje na velký let.

Byl konec února roku 1930. V dvoupatrové vile, v níž bydlel ředitel Karel Stránský se svým sedmnáctiletým synem Alanem, bylo celý týden živo. Služebníci snášeli šatstvo, prádlo, obuv, přikrývky, podušky, rakety, golfové hole, zbraně, pásy plné nábojnic a vše ukládali do košů, vaků a beden. Nejvíc byl zaměstnán mladý student. Co mu také jiného zbývalo, když neměl matku, která by pro svého jedináčka všechno nejlépe uspořádala. Již před třemi roky položili Alan s otcem její zlaté ruce křížem nad ztichlé srdce a sami dva odnesli vychladlé tělo, aby je pohřbili v hájku, v němž maminka za života nejraději prodlévala. Z oken vily viděli na bílý náhrobek, stále ozdobený květinami, a věřili, že i maminka se k nim z pahrbku dívá...

Když se ředitel Karel Stránský vrátil v poledne z kanceláře k obědu a spatřil řadu kufrů, vaků a košů, spráskl ruce a ironicky prohodil:

"Milý Alane, jestli si myslíš, že letadlo je dopravní parník, pak se hluboce mýlíš."

"Ale, dovol, tati, nemohu přece přijít do Evropy bez šatů, prádla a obuvi," bránil se mladík.

"Na to všechno stačí plná tobolka, můj milý. Za peníze koupíš v Evropě všecko, a lepší jakosti. Dvě košile, půl tuctu kapesníků a ponožek ti stačí."

"Tati, dovol mi, abych si všechny ty věci směl vzít s sebou. Jsem na ně zvyklý a kdykoli vezmu některou z nich do rukou, vzpomenu si na Kimberley, na tebe a na maminku. Bez těchto věcí bych se cítil naprosto opuštěný a nesmírně by se mi stýskalo."

"Nu, dobrá, tak se tedy odpoledne pokus tu svou ‚nepostradatelnou' výbavu naložit do letadla. Mimoto si přeji, aby povečeřel s mechanikem v hostinci blízko hangáru a abys šel brzy spát do letadla, kde už máš připravené lůžko. Startovat budeme zítra ve tři ráno. Teď ale musím odejít, mám ještě v kanceláři moc práce. Tak na shledanou zítra při snídani poblíž rovníku!"

Než odjel naložený povoz k hangáru, šel Alan k maminčině hrobu. Loučil se nadlouho. Snad až za rok za dva mu tatínek dovolí přiletět na prázdniny, protože na cestu sedm tisíc kilometrů dlouhou se nemůže vydávat často. Alan sliboval mrtvé mamince, že na ni nezapomene, i kdyby ho osud zanesl na jinou planetu, a že se zas vrátí.

Ředitel Stránský byl přísný otec a vždycky vyžadoval poslušnost. Proto Alan splnil vždycky jeho rozkazy a již v deset hodin večer ulehl na pohodlné lůžko v kabině letadla. Nová letadla jsou dobře a účelně vybavena. Z pohodlných lenošek se dají upravit lůžka, z vysunovatelných desek stoly a záclonami lze rozdělit kabinu na útulné koutky. Každé dutiny je využito pro důležité potřeby, pro lékárničku, příruční knihovnu, pro nádoby a nástroje; by v postranicích lenošek jsou složeny i zvláštní záchranné pásy, které při pádu do vody udrží cestujícího na hladině.

O tom všem Alan věděl, protože často podnikal s otcem krátké lety, a naučil se dokonce pilotovat letadlo. Usnul velmi brzy a bez obav. Čeho se taky obávat, když mechanik sedí na schůdkách a rozmlouvá s dozorcem hangáru.

Alan spal klidně a beze snů. Náhle však pocítil závan chladného vzduchu a vracelo se mu vědomí. Tu mu zas připadalo, jako by spadl od moře, jako by mu protivně páchnoucí voda zalévala ústa i hrdlo a jako by ho cosi táhlo ke dnu. Ucítil ještě náraz, zaslechl hukot vln a utonul...

KAPITOLA II

Zločin

Ještě odpoledne musel ředitel Karel Stránský vykonat spoustu práce. Nebroušené drahé kameny byly ovšem již vybrány a rozděleny podle velikosti a tvaru do kožených váčků, což vykonali úředníci, kteří nyní trojmo vyhotovovali seznamy. Na ředitele čekal jiný úkol. Bude nepřítomen čtrnáct dní, a proto musí sepsat rozkazy pro své oddělení, aby veliký a rozsáhlý podnik nevybočil z pravidelného chodu. Mimoto byla svolána na třetí hodinu odpoledne schůze správní rady, na níž budou projednávány důležité obchodní i správní věci.

Správní rada v Kimberley se starala především o naleziště, o tábory, o dělníky a o jejich dostatečný počet a náležitou práci. Ale také doprava surového zboží a jednání s místními úřady náležely k jejím povinnostem, i když byla jen odbočkou hlavního stanu v Amsterodamu. Tam obratní brusiči stonásobně zhodnocovali prosté kamínky, tam se obchodovalo a odtud přicházely peníze do Kimberley, jako krev ze srdce do údů.

Občas bylo třeba, aby některý vedoucí pracovník podnikl služební cestu z Kimberley do Amsterodamu. Osobní návštěva odpovědného úředníka, který si za léta získal naprostou důvěru, ušetřila mnoho dopisů. Proto si ředitel Stránský zapisoval všecko, co tížilo správní radu v Kimberley, co si přály i co navrhovala. Porada se protáhla na

tři hodiny, a když předseda správní rady zval Stránského na večeři na rozloučenou, Stránský poděkoval a spěchal domů, aby se po skrovné večeři trochu prospal. Poručil služebníkovi, aby ho o půlnoci probudil a připravil mu kávu.

Rozkaz nebylo třeba udílet, neboť když sluha o půlnoci klepal na dveře ložnice, ředitel mu odpověděl, že s již strojí.

Podle ustáleného zvyku dojde ředitel do kanceláře Společnosti ve dvě hodiny po půlnoci a přijme z rukou pokladníka vak s kameny. Potom vstoupí do auta, které ho odveze na letiště. Dělo se tak z opatrnosti, neboť nikdo se nemohl spolehnout, že odlet letadla zůstane utajen před dobrodruhy čekajícími na vhodnou příležitost k loupeži.

Ředitel Stránský si sice vložil do kapsy pláště nabitý revolver, ale nemyslel přitom na nebezpečí, nýbrž na Alana a kladl si otázku, jak se synovi spí v kabině a neprobudí-li se při startu.

Šťastně došel do paláce, poděkoval vrátnému za pozdrav a vystoupil do prvního patra. Když překročil práh pokladny, ucítil prudkou ránu do hlavy a pak ztratil vědomí...

Po několika málo minutách vyšel z kanceláře pokladníka "ředitel Stránský" a sestupoval po schodech. V ruce nesl těžký kožený vak, spíše torbu uzavřenou železným rámem a dvěma zámky. "Stránský" si zdvihl límec pláště a stáhl širokou střechu klobouku jistě jen proto, že vanul chladný vítr. Přesto ale zaslechl přání vrátného, aby šťastně cestoval a zdráv se vrátil. Poděkoval vrátnému, který vyšedl na chodník a díval se, jak "ředitel" vstupuje od auta.

Auto se rozjelo k letišti tichými a pustými ulicemi města. Když vyjelo na silnici, muselo zmírnit rychlost, neboť je obklopila tma a jen světelné kužely, předbíhající auto jako světlonoši, vedly je po správné cestě.

Ačkoli šofér byl zaměstnancem společnosti, přece přijal od laskavého "ředíte" spropitné. Auto zastavilo pře hangárem. Letadlo již stálo na volném prostranství připraveno k odletu.

Šofér váhal s návratem do města, ale když spatřil stín muže, patrně mechanika, který přicházel pro těžký vak, nesměl již otálet.

Jakmile muž s vakem vstoupil do letadla, div neupadl, jak rychle se obrátil.

"Cože? Nepodařilo se to?" vykřikl na svého společníka.

"Jen klid, Pedro," pobízel ho druh, "všecko je v nejlepším pořádku, zavři dveře, sedni k mašině a leť!"

"A co ten na lůžku?" otázal se Pedro, zlostně pohlížeje na nehybné Alanovo tělo. "Proč ses ho nezbavil? Na tebe není spolehnutí, Omare."

"I mlč! Dal jsem mechanikovi a dozorci hangáru tolik voňavky, že se nevzpamatují až zítra v poledne, a tenhle kluk dostal zbytek, který stačí na celý den."

"Až se vzneseme hezky vysoko, tak ho vyhodíme," mínil Pedro a věnoval pozornost letadlu.

"Nav vyhození je dost času, až se vzdálíme od Kimberley," řekl Omar a prohlížel si mapu.

Oba ničemové se dorozumívali hantýrkou. Znali se již dva roky. Setkali se ve Španělsku. Po mnohých příhodách se octli v Maroku, kde se dali najmout na nákladní loď plující do Kapského Města. Tam slyšeli o zalíbené zemi, o diamantových polích a o zlatonosných rudách v Transvaalu a neodolali svůdnému volání. V Transvaalu se dožili zklamání. Na vlastní pěst nebylo dovoleno sbírat diamanty ani kutat zlato. Majitelé kutacích výsad vyžadovali od dělníků tuhou práci, od které oba dobrodruzi prchali. Nouze je však donutila, že přece okusili trpkého léku. Trpělivě však čekali na příležitost k loupeži.

O chystaném letu se Omar dověděl od služebné jednoho z úředníků a obratný Pedro pátral po podrobnostech. Pedro byl člověk schopný všeho, i vraždy. V poledne se mu podařilo proklouznout do paláce a skrýt se v podkroví. Zde čekal až do noci. Nejprve srazil obuškem pokladníka, jehož spoutal a umlčel roubíkem, potom číhal na ředitele Stránského a překvapil ho při vstupu do kanceláře. Zajistil ho také pouty a roubíkem. Pak si oblékl Stránského plášť, nasadil si jeho klobouk a zdvihnuv těžký vak sestupoval zvolna od přízemí. Nezapomněl ani na ředitelovo lehké kulhání, a tak oklamal vrátného i šoféra.

Lupiči si vymysleli plán chytře. Poletí obvyklou cestou až do Chartúmu, tam však odbočí k východu před Rudé moře do Cařihradu, kde Omar zná překupníka.

Mohutný Douglas pracoval skvěle. Letěl jako dravec a hřměl jako meteor. Nádrže byly plné, počasí nádherné, a tak lupiči nepochybovali, že po dvacetihodinovém letu spatří cařihradské letiště.

Až dosud se vše dařilo podle plánu a lupiči se již těšili na několik let veselého a bezstarostného života, jež jim přinese zpeněžený lup. Krajinám ubíhajícím pod letadlem nevěnovali mnoho pozornosti, ba zdálo se, že i na Alana zapomněli.

Alan se probudil teprve kolem desáté hodiny dopolední. Hlava ho bolela a cítil, že es mu zvedá žaludek. Po chvíli se mu v mysli vyjasnilo a předměty, které se před jeho zraky dosud točily, se ustálily. Spařil záda dvou mužů v pláštích a jejich skloněné hlavy. Byl přesvědčen, že je to otec, který pilotuje, a mechanik, jenž pozoruje ubíhající krajinou. Uspokojeně zavřel oči a znovu dřímal.

Ale již na několik okamžiků ho probudil prudký, trhavý pohyb.

S námahou otevřel oči. Na desce svítilo výstražné červené světlo.

Co se stalo? Alan poplašeně zdvihl hlavu, a opíraje se pažemi o lůžko, vyděšeně hleděl na cizí obličej. A když se pilot obrátil a rozkazoval: "Rychle, padáky!", Alan vykřikl, neboť poznal, že letí s cizí posádkou. Obličeje cizích mužů prozrazovaly strach.

Muži spěchali a na Alana zapomněli. Chvatně si přivazovali padáky na záda, a když větší z nich zdvihl kožený vak, otevřel boční dveře a vrhl se směle do vzdušné propasti, jeho druh skočil pohotově za ním.

Závan chladného vzduchu Alana zcela probudil. Rázem pochopil, že je zle. Poučil ho v tom pohled na výškoměr a rychloměr. Letadlo rychle klesalo a mladík si uvědomil, že se může zachránit před prudkým pádem jen klouzavým letem. Vzpomněl si, že v takovém případě je třeba vypnout motory a udržet stroj v rovnováze.

Stroj poslechl jako ušlechtilý kůň, zakroužil jako dravec, jenž se chystá spočinout na skalním útesu nebo na

vrcholu stromu. Alan se pokoušel udržet letadlo nízko nad pralesem. Doufal, že při mírnější rychlosti klesne letoun do korun stromu jako do podušek.

Prožíval strašné okamžiky. Každou chvíli očekával náraz. Zřítí-li se letadlo šikmou, zasekne se do korun stromů jako nůž a rozdrtí se.

Alan si teď neměl kdy přemýšlet o záměně osob v letadle zato si uvědomoval, že při pádu letadla bude smrt rychlá. Přesto však, když viděl blížící se prales, si vzpomněl, jak se kterýsi letec zachránil tím, že vklínil letadlo mezi dva silné stromy.

Pud sebezáchovy je u každého tvora mocný a nutí ho, aby využil všech svých sil a schopností, Alan v poslední vteřině šťastně hnul volantem. Pak pocítil prudký náraz, při němž upadl a ztratil vědomí.

Letadlo se zakleslo do obrovské koruny stromu tak pevně jako klín do rozštěpu. Poděšený pták vylétl s křikem nad prales a zmateně mával křídly, jako by byl postřelen či uchvácen vichřicí. Zlomené větve spadly k zemi a ohnuté ratolesti se narovnaly a po chvíli se uklidnily.

KAPITOLA III

Alan se ocitá v novém světě

Jak dlouho ležel v bezvědomí, to Alan nevěděl. Když se však probudil, necítil již protivný zápach chloroformu ani bolest hlavy. Chvíli ještě ležel na podlaze kabiny a uvědomoval si, že katastrofu šťastně přežil. Na nakloněné podlaze se válely rozházené knihy, dveře bezmocně visely na jediném pantu a všude panoval nepořádek a nelad. Jen lenošky a lůžko, připevněné k podlaze pevnými šrouby, neutrpěly škodu. Ovšem daleko větší zkázu jistě utrpěl vnějšek letadla. Alan se o tom musí ihned přesvědčit. Teprve potom vypátrá, proč letadlo havarovalo.

Ve dveřích se Alan překvapeně zarazil. Na okolních stromech spatřil hejna velkých opic. Bílým plátěným šatem a sportovní čapkou na hnědých kučerách se štíhlý a udivený mladík jistě jevil černým tvorům jako nadpozemská bytost, protože sborem vykřikli: "Waka, Waka!" a strnuly.

Na chvíli nastalo ticho. Když se Alan konečně vzpamatoval z překvapení, zpozoroval, že nahá těla černých tvorů nejsou porostlá srstí! Zároveň si uvědomil, že záhadní obyvatelé pralesa jsou velcí asi jako desíti až dvanáctiletí chlapci, ačkoli jejich obličeje vypadají staře.

Kdyby takovéto setkáni zažil některý evropský jinoch, byl by snad prchl anebo se dopustil nějaké nerozvážnosti, avšak Alan byl Afričan. Pochopil, že černé bytosti na stromech jsou trpaslíci ? Pygmejové.

A když se znovu ozvalo: "Waka, Waka!", Alan se rozhodl sešplhat po stromě na zem. Nevěděl sice, jak na to budou malí divoši reagovat, ale risknul to, protože věděl, že by se ani v letadle neubránil. Snad bude moudřejší, pokusí-li se získat jejich přátelství. Na zbraň ani nepomyslel. Naposledy se ohlédl po útulné kabině a potom se směle pustil na nejbližší větev.

Jeho sestup působil na trpaslíky jako povel. S úžasnou opičí obratností se spouštěli z větve na větev a byli všichni na zemi dříve, než Alan dospěl k silnému kmeni. Naštěstí se mohl zachytit pevné ovíjivé rostliny a bez úrazu sešplhat.

Trpaslíci odstoupili a kolem stromu uzavřeli široký kruh. Alan stál chvíli bezradně. Potom se však rozhodl a popošel k nejstaršímu. Trpaslíci však před ním ustupovali. Alan na ně vlídně mluvil, podával jim ruce a usmíval se, ale divoši vytrvale ustupovali. A tak všichni poznenáhlu vyšli z pralesa na travnatou mýtinu, ne příliš rozsáhlou a jakoby zapadlou do pralesů.

Pod košatými stromy Alan spatřil rozdrbané chatrče, vyrobené z tenkých kmenů svázaných houžvemi a pokryté velkými listy a trávou. Když došel na ušlapané volné prostranství, poznal, že se ocitl v osadě. A protože divoši před ním stále ustupovali, usedl na kmen vyvráceného stromu.

V chatrčích se krčily ženy a drobné, břichaté děti. Nikdo z divochů neměl na sobě oděv, nikdo ani nejmenší ozdobu, jen kolem boků jim visely kusy stromové kůry nebo zástěrky z trávy. Těla trpaslíků byla souměrná a pěkně vyvinutá. Byli to silní, obratní lidé s vysokými čely, černými krátkými vlasy, rovnými nosy s roztaženými chřípěmi a velkými ústy plnými zdravých zubů. Jejich kulaté obličeje a široce rozevřené oči prozrazovaly mírumilovnosti. Bylo to zvláštní, že tito lidé nebyli tetováni. Z toho, že divoši měli malé ruce, Alan usoudil, že se nezaměstnávají těžkou prací.

Už hodinu seděl Alan uprostřed kruhu a byl bezradný. Bezděky si vzpomněl na knížku o Gulliverovi, který na svých cestách po světě také zapadl mezi trpaslíky. Ale Gulliverovi bylo hej, mohl si je stavět na dlaň jako neškodné panáčky, zatímco tito chlapíci mohli být možná velmi nebezpeční.

Pojednou se Alan rozhodl, že se pokusí o návrat do letadla, neboť pocítil veliký hlad. Avšak dříve než vstal, spatřil tři starce. Přicházeli od chatrných příbytků a přinášeli velké listy a jakousi nádobu.

Bylo zřejmé, že se blíží s bázní a úctou. Když položili listy, na nichž vonělo pečené maso, a tykev plnou tekutiny k Alanovým nohám, dávali hostu srozumitelnými posunky najevo, aby jedl. Potom zkřížili paže na prsou a pomalu ustupovali.

Alan se usmál, poděkoval, čemuž ovšem nerozuměli, a zdvihl maso k ústům. Bylo to ptačí maso. Příjemně vonělo, ale nebylo slané. Alan přesto snědl několik soust a zapil je lahodným, sladce nakyslým nápojem. Uhodl, že pije palmové víno.

Chování divochů se rázem změnilo. Protože host přijal pokrm a nápoj s libostí, stal se vítaným. Nepohrdl malým darem, byl tedy přítel.

Malí starci se zvolna blížili, jako by očekávali rozkazy. Alan nevěděl, co má dělat, a tak jim alespoň poklepal na ramena a pohladil je po tvářích. Tím otevřel stavidla jejich výmluvnosti. Starci štěbetali jako ptáci. Ale Alan nepostřehl z jejich štěbotu nic jiného než slova, která již zaslechl: "Waka, Waka". Z tónů hlasů poznal, že se na něco ptají. Alan jim chtěl vyjádřit, že se míní vrátit k letadlu. Proto zdvihl paži, což černé hostitele patrně velmi uspokojilo. Kývali hlavami a plácali se dlaněmi do boků.

Tenkrát Alan ještě nevěděl, že kmen Tiki-Tiki věří na všemohoucího Waku, bytost, jež sídlí na nebi a dává lidem zdraví a dobré úlovky. Patrně se tedy Alana tázali je-li sám Waka, či jeho posel, a když Alan zdvihl paži pochopili, že přišel shůry.

Starci Alana doprovodili do pralesa k obrovitému stromu, na němž uvázlo letadlo. Když viděli jeho rozpaky a neobratné pokusy vyšplhat se po tlustém kmeni, požádali ho posunky, aby usedl pod strom a rozběhli se do pralesa. Asi za půl hodiny se vrátili a přinesli pružné silné pruty ovíjivých rostlin a obratně je otáčeli kolem kmene. Vyrobil tak řadu hrubých prstenů, od paty stromu až ke koruně. Alena se jich mohl zachytit rukama, ba mohl o ně opírat i nohy a tak snadno vystoupit až do koruny, kde lezení bylo již lehké.

Alan vyzval starce, aby lezli za ním. Uposlechli sice výzvy, avšak usadili se na větve a dívali se za Alanem, který zmizel v trupu letadla.

Alan si oddechl. Avšak hned si uvědomil, že se musí laskavým hostitelům odvděčit. Přemýšlel, čím by je měl obdarovat. Neměl ani cetky a laciné drobné zboží, jímž běloši šidí domorodce při výměnném obchodě, avšak vzpomněl si na kterýsi cestopis, v němž cestovatel líčí, jak vzácnou věcí je pro domorodce drát. Otevřel tedy rychle skříň na nástroje a tam našel svitky železného, mosazného a měděného drátu. Štípacími kleštěmi oddělil z každého svitku několik metrů a vynesl je ven.

Cestovatel nelhal. Starci chtivě sáhli po lesklých drátech, švitořili, smáli se a potom bez rozloučení sjeli jako opice ze stromu a pospíchali k osadě. Mladý Wakův posel je obdaroval tak bohatě, že mu celý kmen nemůže být nikdy dost vděčný!

Alan potřeboval klid. Musel si promyslit tolik věcí, objasnit tolik událostí a učinit rozhodnutí o svém osudu.

Byl trosečníkem a zajatcem. A jako každý trosečník a zajatec horoucně toužil po návratu mezi své. Nejdříve musí prohlédnout letadlo, jenž by mu nejspíš mohou umožnit návrat. Shledal, že havárie letadla nebyla způsobena nedostatkem benzínu. Proto hledal dále a zjistil, že se uvolnil list vrtule a že motor vyklouzl.

Znova se v Alanově mysli ozvala vzpomínka na dva dobrodruhy, kteří vyskočil s padáky. Tato vzpomínka byla provázena řadou důležitých úvah a otázek. Zachránil se? Uprchli, anebo budou hledat letadlo? Přivede je náhoda, nebo zlý osud zpět k Alanovi a pokusí se ho zabít? V které oblasti střední Afriky letadlo spadlo a kde a jak daleko je cesta spojující divočinu svelkou osadou, v níž by mohl nalézt průvodce, který by ho vyvedl z pralesů?

A protože se narodil v Africe, Alan si uvědomoval, jaké nebezpečí ho může ohrozit. Vždyť život bělocha ohrožují v pralese nejen četné šelmy, nebezpeční velcí býložravci, hadi a jedovatý hmyz, ale i domorodci. A proto se jinoch rozhodl, že bude krajně opatrný.

A co když selžou všecky pokusy o útěk? Jak si zařídí svůj život mezi trpaslíky, aby si zachoval jejich přátelství a snad i ochranu?

Alan prohledal všecky zásuvky, avšak mimo svou loveckou pušku a dlouhý pás s nábojnicemi jinou zbraň nenašel. Objevil ovšem kuchyňský nůž a různé nástroje potřebné pro opravu letadla, našel i několik kuchyňských potřeb a zajásal, když objevil sáček kuchyňské soli. Otec a mechanik se postarali, aby na dlouhé cestě netrpěli hladem a dali naplnit koš chlebem, suchary a konzervami; ba byli tu i dvě láhve piva a láhev vína. Ale všecko stačí tak na týden, nejvýš na dva, ale co potom? Mechanik patrně zapomněl na skříňce benzínový zapalovač a v pracovní kazajce, složené ve skříni, krabičku zápalek. Když Alan rozložil na lůžku peněženku, kapesní nůž, tři klíčky, kapesní hodinky, kalendářík a hrstku kovových mincí, smutně se usmál a nahlas pravil:

"Jsem tu jako Robinson, ale jsem bohatší. A když Robinson dovedl učinit z ničeho mnoho, proč já bych se měl lekat budoucnosti? Každý den mi přinese práci a snad mezi těmi malými chlapíky najdu i svého Pátka, který bude mým druhem a pomocníkem."

Když Alan povečeřel, upravil si lůžko. Pak zamkl dveře a uložil se ke spaní. Usnul ihned. Neslyšel řev šelem vydávajících se na lov ani neviděl hvězdy třpytící se nad pralesy. Odpočíval v letadle bezpečně jako jádro ve skořápce, nebo spíše jako ptáček v dobrotivé boží dlani.

## KAPITOLA IV
## Alan kovářem

Pohled na hodinky vyspalého Alana poučil, že už je šest. Rychle vstal, umyl se a ustrojil, a než si připravil snídani, otevřel dveře, aby si vyvětral. Jak se však podivil, když na větvích pod letadlem spatřil známé tři starce. Patrně mu přinesli snídani, neboť jakmile ho uviděli, zaštěbetali cosi a posunky ho zvali, aby sestoupil.

U kmene stromu opět leželo na listech pečené maso a vedle hromádka ovoce. Alan by byl raději vypil šálek teplé kávy nebo čaje, ale nechtěl urazit domorodce, a tak rychle sestupoval po nezvyklém žebříku. Přinesl si trochu soli a velmi překvapil starce, když si maso posolil. Dne s mu chutnalo mnohem lépe, přesto však jedl střídmě. Zato snědl dvě hrsti lahodných peckovic.

Po snídani se vydal se starci do osady. Dnes před ním již nikdo z mužů bázlivě neustupoval, jen ženy a děti pohlížely na něho z úkrytů. Starci uvedli bílého jinocha do svých chýší, podobných spíše nepořádným ptačím hnízdům, než lidským obydlím. Alanovi připadali tito lidé jako nejchudší z lidského pokolení. Neměli ani nábytek, ani nástroje, ani šaty, ani obuv, a milo luk šípy neměli ani zbraně. Neobdělával půdu a živili se jen lovem a ovocem. Ale i ty jejich luky a šípy byly nedokonalé. Pružné pruty, napjaté pevnými tětivami spletenými ze žíni pakoně, a těžké hůlky s hroty z kostí nebo z ostrých úlomků kamene, to byla všecka jejich výzbroj, ba ani kopí neznali. Teprve později se Alan očitě přesvědčil, jací jsou obratní vytrvalí lovci a jak statečně zápasí s levharty, lvy, nosorožci a snad i slony!

Alan prodlel celý den v osadě a nevycházel z údivu. Těšilo ho, jak trpaslíci zužitkovali jeho dary, jež starci spravedlivě rozdělili. Ženy si ozdobily krky a paže drátěnými náhrdelníky a náramky a muž zas využili drátu k zpevnění hrotů šípů a k výrobě ok na zvěř. A když Alan ukázal lovcům, že se dá z tuhého železného drátu udělat udice, a když je poučil, jak je třeba nastražit návnadu, aby po ní ryba chňapla, radostně vykřikovali a smáli se jako děti.

Blahoslavená budiž kresba, kde je slovo a písmo nesrozumitelné" Obrázku rozumí každý, třeba je kreslil učitel dřívkem v písku, jak to musel dělat Alan.

Čím více Alan poznával prostinký život divochů, tím více a usilovněji přemýšlel, jak jim usnadnit život a jak jim pomoci. Chtěl rozdávat dobro, aby nemusel přemýšlet o svém strašném osudu a netrápil se v zajetí nudou.

Rozhodl se, že v noci bude přebývat ve svém vzdušném paláci, ale za ne že bude žít v těmito pralesními lidmi, kteří ho tak vlídně přijali. A až se naučí jejich jednoduché řeči a prozkoumá širší okolí, požádá své přátele, aby ho vyvedli z lesů a pustin.

Lovci přinášeli Alanovi denně zvěřinu, buď antilopu, nebo různé ptáky, mezi nimiž jinoch poznával holuby, stepní kury a perličky. Většinu ptáků však neznal, stejně jako nedovedl pojmenovat různé ovoce a mladé výhonky křovin a stromů, jež snášely od osady ženy a děti.

Alan brzy pochopil, jakou vzácností byl pro lovce šíp, neboť náležitě zaostřit kost nebo třením přiostřit kámen na hrot vyžadovalo mnoho času a práce. V letadle bylo přitom kovů na sta šípů. Byly tu trubky v křídlech, byly zde nástroje. A mladý trosečník by byl ochotně rozebral letadlo, jen aby divochům posloužil. Od té doby, kdy se přesvědčil, že nikdo už nevyprostí letadlo vklíněné do koruny stromu a nikdo je nepřinutí k létání, považoval aeroplán za majetek domorodců. Mohli se zmocnit trosek, kdykoli by se ji zachtělo.

Alan měl mnoho nástrojů: dvě kladiva, kleště, dláto, pilník, francouzský klíč, hoblík, pilu na železo i na dřevo, ruční měch, nýty, šroubky a matice, páku i kladku, nůžky na plech a nebozezy. Jen kovadlinu neměl, zato však ty byla velká kotva, na které se daly kovat drobnější věci.

Mladý běloch nevycházel z údivu na uměním divochů rozdělat oheň bez zápalky a bez křesadla. Nikdy nevěřil, že se může zapálit dříví třením, a přece se o tom přesvědčil. Bylo k tomu potřebí dvou dřev různé tvrdosti.

Alan se zájmem pohlížel na ženu, která se chystala zanítit hromádku chrastí. Položila před sebe kousek dřeva, na jehož okraji bylo vyhloubeno pět důlků, z nichž až ke kraji byly ostrým kamenem vydřeny žlábky. Potom žena uchopila jiné dřívko, dlouhé a zahrocené asi jako tužka, a když hrot vložila do důlku, rychle dřívkem vrtěla mezi dlaněmi. Vrtěním se měkké dřevo rozrušovalo a přejemné, slabě dýmající piliny se z něho žlábkem sypaly na roští. Malý černoušek foukal do pilin, a než se Alan nadál, vzplálo chrastí jasným plamenem.

Mladý trosečník přenesl svou kovárnu do osady. Dal si zapálit hromádku tvrdého dříví, poučil dva černé chlapíky, jak mají udržovat dobrý oheň a čilému chlapci svěřil ruční měch. Z tlustého drátu chtěl Alan vyrobit hroty k šípům. Nejprve však musel drát rozsekat na kousky. Za chvíli se kolem něho sběhl skoro celý kmen. A když divoši viděli, jak mladý bílý muž vkládá dlouhou tyč do ohně a jak tyč zvolna červená a pak měkne tak, že se dá dlátem přeseknout, nadšeně vykřikovali. Někteří horlivci se dokonce pokusili zdvihnout odletující červené kousky. Ale hned nato poskakovali jako diví a ječeli bolestí. Alan je ovšem varoval předem, ale nikdo nechápal jeho slova ani jeho posunky, dokud si někteří nepopálili ruce. "Popálené dítě se bojí ohně," praví přísloví a tak i divoši se dlouho báli železných kousků, třeba již vychladlých.

První den Alan drát jen sekal a teprve v příštích dnech koval kousky do ostrých hrotů a nýtoval konce, aby pevně držely v dřevěných hůlkách.

Sám pak vystřelil první šíp do kmene stromu, a když divoši viděli, jak se hluboko zarazil a že zůstal po vytrhnutí neporušený, utvrdili se v přesvědčení, že bílý jinoch je Wakův posel, který sestoupil z nebe, aby je obšťastnil. Jestliže se až dosud odvážil kostěnými nebo kamennými šípy na velké šelmy, jak snazší bude nyní zápas se šípy železnými! A poněvadž pro železo neměli slova, neboť je neznali, nazvali železné šípy "Wakův dar".

Alan se rychle učil řeči trpaslíků. Už věděl, jak se řekne muž, žena, dítě, luk, šíp, jídlo, voda, oheň, lov, gazela, pták, jísti, choditi, velký, malý, dobrý, zlý, a nepochyboval, že se brzy naučí řeči domorodců, neboť byla tak chudá a jednoduchá jako sám jejich život.

Pygmejové žili jako ptáci, celé dni shánějící potravu. Pobývali na jednom místě, dokud v něm nacházeli dost zvěře a ovoce. I jejich náboženství bylo jednoduché. Věřili, že Waka sídlí na nebesích a ke své víře nepotřebovali kněží ani čarodějů. Byli lstiví a obratní lovci, ale nekradli a nelhali, protože nebylo nic, po čem by toužili. Žili jako jediná velká rodina, jeden pro všecky a všichni pro jednoho. Mrtvé pochovávali do země, avšak víc se o jejich hroby nestarali. O posmrtném životě nevěděli nic. Zato věděli, že zvěř je plachá a chytrá avšak trpaslíci nad ní vítězili zbraněmi, a proto si jich tak vážili.

Když Alan vyrobil hojnost železných hrotů, umínil si, že se pokusí udělat i kopí, k čemuž se mu výborně hodily ocelové trubky z křídel. Práce to byla ovšem obtížnější. Avšak když Alan vyrobil první dlouhý hrot, nasadil jej na pevný tenký kmen a vrhl jej před užaslými divochy proti stromu, do něhož se kopí zaklínilo jako šíp, skočili po něm lovci jako po zbrani, o které ani nesnili.

S kopím se mohou odvážit i na lva, slona či nosorožce. A tak teď každý malý lovec toužil po kopí a mladý kovář koval a koval a učil mladé divochy, jak mu mají pomáhat v práci.

Afričtí trpaslíci jsou nadaní, a proto se mezi Tiki-Tikii našli chlapíci, kteří sami dovedli zpracovat železné tyče a roury.

Alan vykoval i několik hrubých udic a rád uvítal pěknou rybu jako změnu ve svém jídelníčku. Své zásoby snědl již dávno a s lítostí teď pozoroval, jak málo soli mu zbývá, ačkoli s ní šetřil jako s drahým kořením. Obával se, že bez soli onemocní.

Nyní se již dovedl si divochy domluvit, a tak před nimi vyslovil přání prohlédnout si okolí. Divoši mu naznačovali, že západu se prostírá jen prales, na jihu že jsou kopce a na severu a na východě že se rozkládá nekonečná step. Dvakrát za rok se step po dlouhotrvajících deštích mění v zelené pláně, které pak ale vyprahnou a promění se v suchou poušť, na níž zůstanou jen drobní savci, hadi a mrchožraví dravci.

Alan jako bývalý pilný student věděl, že v Africe může nalézt slané jíly nebo slané vody. Musí proto prozkoumat všecky potoky a slaná voda ho potom přivede k ložisku sol. A tak průzkum okolí považoval nyní za nejdůležitější a nejobtížnější úkol.

KAPITOLA V

Alanova výprava do okolí.

FRANTIŠEK FLOS (1864 - 1961)

Když František Flos umřel, chybělo mu do stých narozenin tři a půl roku.

Úctyhodný věk. A úctyhodný život.

V polabských vesnicích a městečkách dlouho vzpomínali na učitele či pana řídícího, který si dobře rozuměl s lidmi, který zrovna tak rád chodil na hony, jako hrál ochotnické divadlo a psal povídky pro děti i pro dospělé čtenáře. Ale pak se z pan řídícího stal pan inspektor, let přibývalo, už tak často nechodil pěšky celé prázdniny, už dávno viděl moře a hory, už byl v penzi.

A tehdy v malé vilce v Praze na Spořilově, začaly vznikat dobrodružné knížky, které se odehrávají snad ve všech koutech světa.

"Jak můžete psát o Hondurasu, Borneu, Brazílii atd., když jste tam nebyl?" tázali se mne často někteří lidé. Nuže, odpovídám skromně, že jsem tam byl, ačkoli jsme neviděl toho kraje vlastníma očima, ale viděl jsem jeJ očima desíti, dvaceti cestovatelů, viděl jsem jej lépe než každý z nich, neboť cestovatel viděl jenom část. Nespokojil jsem se jen s cestopisy, nýbrž čítal jsem knihy a zápisy farmářů, kteří prožili dvacet třicet let v kraji a dovedli mně povědět podrobnosti, o nichž cestovatel ani nezvěděl. A tak povstala řada knih, které prý mládež čte..."

To prozradil o svém pracovním postupu sám František Flos. A nevykládal o tom jen jednou. V jiném vyznání se od něho dozvídáme třeba tohle:

"Pošetilé jsou otázky a poznámky: Jak je možno psáti o krajinách, v nichž spisovatel nebyl? ? Spisovatel historických románů a povídek nežil také před staletími. Jeho práce jest podobna práci mé; musí studovat dějiny a prozkoumat archívy, musí sbírat poučení o tehdejší mluvě, o způsobech života, o krojích a zbraních atd. Atd. A všechno ostatní je věc fantazie a vypravovatelského umění."

Flos psal o zemích, kde nikdy nebyl, ale věděl o nich tolik, že to vůbec nevadilo. Měl jednu velkou výhodu, která člověku v životě jen a jen pomáhá: nikdy neztrácel smysl pro humor. A tak i nejnapínavější historky nemohly skončit úplně špatně. A ani Flosův život rozhodně špatně neskončil. Zanechal vděčným čtenářům dlouhou řadu knih, které dodnes těší ty, co mají rádi dobrodružství a napětí.

Z jeho knížek si připomeňme alespoň ty nejznámější:

Lovci kožišin, Útěk ze zajetí, Na Modrém Nilu, Strýcův odkaz, Albatros, Vzducholodí do srdce Brazílie, z pralesů Konga, Nad Tichým oceánem, v bažinách argentinských, a především
dnes už slavné a po několik generací znovu a znovu vydávané třídílné Lovce orchidejí.

Také Taje afrických pralesů patří k úspěšným dílům Františka Flose. A jako všechny Flosovy knihy, i tento román přináší vedle dobrodružství i poučení; tentokrát v zajímavém prostředí afrických trpaslíků a o životě lovců divoké zvěře. Kromě toho je i vtipnou satirou na americké zbohatlíky honící se za loveckými trofejemi.